

Üst Düzey Tenis Sporcularının Tenisi Bırakma Nedenlerinin İncelenmesi*

Examining the Reasons Why Elite Tennis Players Quit Their Tennis Careers

Serda ÖRNEK** 
Turgay BİÇER*** 

Öz

Bu çalışmanın amacı, toplumsal bir kurum olan sporun dallarından biri olan tenise ilginin giderek artmasına rağmen buna karşıt olarak çeşitli nedenlerden dolayı üst düzey sporcuların tenisten uzaklaşma nedenlerinin incelemek ve bu nedenleri ortaya koymaya çalışmaktır. Dünyada özellikle üst seviyede oynanan tenisin fiziksel performans düzeyinin insanoğlunu zorlayacak şekilde artması ile birlikte sporcuların artan iş yükleri, maddi zorluklar, sporun kendi içindeki doğası ve gereklilikleri ve sair durumlarla başa çıkması zorlaşmış bunun sonucu olarak da tenis oynamaktan vaz geçme eğilimleri içine girmişlerdir. Bu çalışmada, sporcuların tenis bırakma konusunda deneyimlerini derinliğine ve çok boyutlu olarak belirleyebilmek için yöntem olarak niteliksel araştırma yöntemi kullanılması planlanmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış mülakat kullanılmıştır. Görüşme yapılacak tenisi bırakmış sporcu sayısı 12 olarak belirlenmiştir ve 16 ve 30 yaş aralığında üst düzey tenis oynamış olması göz önünde tutulmuştur. Araştırmada elde edilen veriler niteliksel betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın sonunda sporcuların tenisi bırakma nedenlerine ilişkin görüşlerinde ise bazılarının gönüllü olarak tenisi bırakmayı istedikleri, bazılarının ise zorunlu olarak tenisi bırakmak durumunda kaldıkları görülmektedir. Özetle araştırmamızda, bazı sporcuların sağlık sorunlarından dolayı bazılarının ise maddi koşullarından ve başarısız olma kaygısından ötürü tenisi bırakmak zorunda kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tenis, üst düzey tenis oyuncusu, tenisi bırakma, nitel araştırma modeli

Abstract

Despite the increasing interest in tennis, which is one of the sports branches, that is a social institution we are witnessing separation of elit athletes from tennis. The aim of this dissertation is to reveal the reasons for separation of top level athletes from tennis and to examine the reasons. Considering the physical performance level of tennis, especially played at the top level in the world, it has forced human beings,

* Bu çalışma, "Üst Düzey Tenis Sporcularının Tenisi Bırakma Sebeplerinin İncelenmesi" isimli tez çalışmasından türetilmiştir. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2019.

** Arş. Gör., Fenerbahçe Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, serda.ornek@fbu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5614-9566

*** Prof. Dr. Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, turgay@marmara.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0343-5101

coping with physical, mental and socioeconomic conditions has become harder and their tendency to cessation tennis has increased. As a method, it is planned to use qualitative research method in order to determine athletes experiences in tennis cessation in depth and in multidimension. As data collection tools, individual interviews will be conducted. With the consideration of senior tennis players are being ages of 16 and 30, the number of people to be interviewed was determined as 12. The data obtained in the research will be analyzed by qualitative content analysis method. At the end of the research, it is seen that some of them want to quit voluntarily and some of them have to leave compulsory in their opinions about the reasons for leaving the tennis. In the opinions of the athletes about the reasons for quitting tennis, it is seen that some of them want to quit tennis voluntarily and some of them have to quit tennis. Accordingly, it was observed that some athletes had to quit tennis because of their health problems, while others had to quit tennis because of their financial conditions and anxiety to fail.

Keywords: Tennis, quitting tennis, elite tennis players, qualitative research method

GİRİŞ

Tenis branşında amatör spordan profesyonel spora geçiş 1960'ların sonlarında başlamıştır. Turnuva sayıları ve para ödülleri artışıyla beraber genç sporcular tam zamanlı iş olarak tenisi seçmiş ve bu sayede tenis sporu daha da büyük bir sektöre dönüşmüştür. Fakat profesyonel düzeyde tenis sporu ile ilgilenen sporcular için, elit tenis kariyerine odaklanmak zamanla hayatın diğer alanlarından feragat eden bir yapıya dönüşebilmektedir. Sporcular tenis kariyerlerine odaklanarak eğitimlerinden, diğer çalışma fırsatlarından ve sosyal hayatlarından fedakârlık yapmak zorunda kalabilir ve performans sporcusu olma yolunda fiziksel ve psikolojik birçok zorlukla karşılaşabilmektedirler. Bu yaşanan zorluklar doğrultusunda sporcular tenis sporuna devam etme noktasında sorunlara yaşayabilmektedirler. Sporun erken yaşta bırakma eğiliminin artması, spor davranışında etkili olan faktörlerin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapmaya ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Bu bağlamda spor psikolojisi alanında spora katılım nedenleri, sporda devamlılığı etkileyen faktörler ve sporu bırakma nedenlerini inceleyen teorik ve deneysel olarak birçok çalışma mevcuttur (Bauman, Sallis, Dzewaltowski, ve Owen, 2002). Spora katılımı ekonomik, psikolojik ve sosyal teoriler ana başlıkları altında toplanmıştır. Ekonomik açıdan kaynakların dağılımını, gelir düzeyi ve yeterli serbest zaman kavramlarını vurgulayan gelir-serbest zaman modeli üzerinde dururken (Gratton & Taylor, 2000), psikolojik teoriler spora katılım davranışının ardında yatan güdüsel yönelimleri araştırmıştır (Beaton, Funk, ve Alexandris, 2009). Sosyal teoriler ise spor ve fiziksel aktivitenin ekonomik, sosyal ve kültürel özelliklerinin kimlik ile nasıl ilişkili olduğunu araştırmışlardır (Bourdieu, 1997). Bu çalışmada ise spora katılım ve sporu bırakma konuları psikolojik teoriler kapsamında nitel araştırma yöntemleriyle derinlemesine değerlendirilecektir.

Spora başlama, devam etme ve sporu bırakma konuları spor psikolojisi alanında en çok güdülenme kavramı üzerinde araştırılmıştır (Ersöz, Öztürk, Kılınç, Koşkan – ve Çetinkaya, 2012). Sporda güdülenme konusunda pek çok teorik yaklaşım vardır fakat son yıllarda gençlerde spora katılım konusunda sosyal bilişsel bir yaklaşımın araştırmalara hâkim olduğu görülmektedir (Keshtidar ve Behzadnia, 2017; Fernández Rio, ve Méndez-Giménez, 2017). Deci ve Ryan'ın "*Hür İrade Kuramı*", "*Temel Psikolojik İhtiyaçlar Kuramı*" ve Nicholls (1989)'un "*Başarı Hedefi Yaklaşımı*" bunlardan en sıklıkla kullanılanıdır. Hür İrade Kuramı'na göre, Spora katılım göstermemize neden olan dürtüler

çok boyutlu bir yapı gösterirler ve çeşitli derecelerin olduğu, içsel güdülenme, dışsal güdülenme (bütünleşmiş düzenleme, özdeşimle düzenleme, içeatiımla düzenleme, dışsal düzenleme) ve güdülenmeme şeklinde bir skala üzerinde var olurlar (Deci ve Ryan, 2000). İçsel, bütünleştirilmiş ve özdeşimle düzenlemeler hür iradeli (özerk) güdüsel davranışları temsil ederken; içeatiımla ve dışsal düzenlemeler düşük düzeyde hür iradeli veya kontrol eden güdüsel düzenlemelerdir (Thøgersen-Ntoumani ve Ntoumanis, 2006). Spor ortamlarında yapılan çalışmalar, içsel güdülenmenin spora devamlılığın sağlanmasında dışsal güdülenmeden daha etkili olduğunu göstermektedir. İçsel güdülenmenin yüksek olması, sporcunun yaptığı spordan zevk alma, sportif branşında daha iyi performans gösterme, sporda devamlılığı sağlama, daha yoğun bir konsantrasyonla ilgiliyken; yüksek seviyedeki dışsal güdülenme sporcularında kaygı ve spora devamlılığın sağlanamaması ile ilişkilendirilmiştir (Kingston, Horrocks ve Hanton, 2006).

Hür İrade Kuramı'nın bir alt kuramı olan Temel Psikolojik İhtiyaçlar Kuramı perspektifinden de spor katılım olgusu araştırılmaktadır. Bu kuramın temel varsayımı, insanların kalıtsal olarak sosyal çevrelerini oluşturmaya meyilli olduğu ve özerklik, yeterlilik ve ilişkili olma gibi temel psikolojik ihtiyaçlarını gidermeye çalıştıklarıdır. Özerklik (autonomy), bireyin farklı tercihler arasında seçim yapabilmesi; yeterlik (competence), bireyin bir işi yapmak için gerekli olan güce, bilgiye, beceriye sahip olması; ilişkili olma (relatedness), bireylerin başkaları ile ilişki kurma ihtiyacı, tatmin edici ve destekleyici sosyal ilişkilere sahip olduğunu hissetmesi olarak tanımlanır. Spor ortamı özelinde düşünülecek olursa, sporcular uğraştıkları spor branşında temel psikolojik ihtiyaçlarını tatmin ederlerse, spor davranışına uyum sağlar ve spora devam ederler (Deci ve Ryan, 2000; Ersöz, 2021).

Sporda Başarı Hedefleri Kuramı ise “performans (ego)” ve “ustalık (görev)” olmak üzere iki hedef yönelimi şeklinde ele alınmıştır. Ego yönelimi kavramı, diğerlerinden daha iyi yapma şeklinde diğer bireyleri hedef alan bir yaklaşım ile spora yönelmemizi ifade ederken; görev yönelimi daha önceki performansından daha iyisini yapma, yeni şeyler öğrenme ve bir görevde ustalaşma gibi kendisini hedef alan hedef yönelimini anlatmaktadır (Duda, 1989; Ersöz, Çetinkalp ve Eklund, 2015). Başarı hedefi yaklaşımı perspektifinden spora katılım ve sporda devamlılık konularını araştıran çalışmalar, görev ile ilişkili hedef yöneliminin spor katılım ve devamlılık ile pozitif, ego ile ilişkili hedef yöneliminin ise spora katılım ve devamlılık ile negatif ilişkisi olduğunu ortaya koymuştur (Gjesdal, Appleton, ve Ommundsen, 2017; Hardy, Jones, ve Gould, 1996).

Spora devamlılığı etkileyen faktörleri anlamak için araştırılması gereken bir diğer konu sporcuların sporu bırakma nedenleridir. Bu konu hakkında literatürde farklı branşlarda pek çok araştırma mevcuttur (Pehlivan, 2013; Deliktaş, Yıldırım ve Koruç, 2018; Tunçkol, 2007). Salguero ve arkadaşları (2003), genç, rekabetçi yüzme sporcularında sporu bırakma nedenlerini belirlemek için 14-30 yaş arası 62 yüzme sporunu bırakan birey üzerinde anket uygulamışlardır. Yaptıkları çalışma sonucunda keyif almama, başarısızlık ya da düşük yetenek algısı, başarıyla ilişkili unsurların az olması gibi nedenlerin sporu bırakma konusunda etkili rol oynadığını belirtmişlerdir. Andronikos ve arkadaşları (2019) ise yaptıkları çalışmada, elit düzeye ulaşmadan sporu erken bırakan bireylerde sporu bırakma nedenlerini araştıran oldukça az çalışma olduğunu belirtmiş ve sporcuların neden elit seviyeye ulaşmadan sporu bıraktıklarını belirlemek için uzun süre spor ile uğraşmış fakat elit düzeye

gelmek üzereyken sporu bırakmış olan altı sporcu ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Yaptıkları çalışma sonucunda gençlerin elit seviyeye geçmede başarısız olmalarında zayıf iletişim, yetersiz destek, okul hayatıyla beraber yürütememe, aşırı baskı veya sürekli kazanmaya odaklı olma faktörlerinin rol oynadığını belirlemişlerdir. Gölleroğlu (2010) Türkiye’de yüzme branşı ile uğrasan sporcuların spor yaşamlarının erken yaşta sona ermesinin nedenlerini araştırdıkları araştırmada yüzme branşıyla uğrasan bireylerin yüzmeyi bırakma sebepleri içerisinde eğitimin en etkin faktör olduğunu, yüzmeyi tercih etme konusunda büyük oranda aileden etkilenildiğini ve okul saatlerinin tam gün olmasının sporu bırakma konusunda etkili olduğunu belirlemiştir.

Spora katılım nedenleri, sporda devamlılığı etkileyen faktörler ve sporu bırakma konularının arkasında yatan nedenlerin ortaya konulması, bu konunun açıklığa kavuşturulması çocuk ve gençlerin hayatında fiziksel, psikolojik ve sosyal birçok faydası olan spor alışkanlığını kazanma ve devam ettirme sürecine katkı sağlayacağı için çok önemlidir. Literatüre bakıldığında tenis oynayan amatör bireylerin ya da elit sporcuların tenisi bırakmasının nedenleriyle ilgili çok az sayıda çalışma olduğu görülmektedir (Young, Pearce, Kane, ve Pain, 2006; Deelen, Ettema, ve Kamphuis, 2018). Bu bağlamda tenis sporcularının tenise başlama, spor hayatı sürecinde karşılaştığı zorluklar ve tenisi bırakma nedenlerinin için daha fazla çalışma yapılması gereklidir. Yapılan çalışmalar göz önüne alındığında nitel araştırma yöntemi kullanılarak daha derinlemesine incelemeler yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı, ülkemizde üst düzeyde tenis oynayan sporcularının tenise başlama ve tenisi bırakma nedenlerinin derinlemesine araştırılmasıdır.

YÖNTEM

Bu araştırma hem veri toplama süreci açısından hem de veri analizi açısından nitel bir desene göre yapılmaktadır. Bu bağlamda nitel analiz teknikleri uygulanmaktadır. Bu yöntemin tercih edilmesinin nedeni ilk aşamada araştırma sorusuna yönelik bir durumun tespitini yapabilmek ve daha sonra bunun nedenlerine dönük bilgileri ortaya koyabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu doğrultuda seçilen örnekleme yer alan katılımcıların konuya yönelik kişisel bakış açıları ve değer yargıları ele alınmaktadır.

Nitel araştırma, nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, problemlerin ve olguların kendi doğal ortamlarında çok yönlü, gerçekçi ve ayrıntılı bir şekilde ortaya çıkarıldığı, araştırmacının da süreçte aktif bir şekilde bulunduğu, araştırmacının deseninde çeşitlilik ve esnekliğin olduğu ve derinlemesine analize sahip olduğu nitel sürecin yürütüldüğü araştırmalar olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Bu araştırma, nitel araştırma desenlerinden biri olan “durum çalışması” deseni kapsamında yürütülmektedir. Durum çalışması, niçin ve nasıl sorularının ön plana çıktığı, araştırmacının olaylar üzerinde çok az müdahale şansının olduğu ve gerçek yaşamla ilgili olgulara odaklanılan bir stratejidir (Yin, 2003). Durum çalışmasında nasıl ve neden sorularına yanıtlar aranmaktadır. Bu çalışmada da tenis sporcularının tenis sporunu bırakma nedenlerinin sporcuların gerçek yaşam çerçevesi içerisinde ele alınacak olması çalışmayı durum çalışmasına yönlendirmektedir. Nitel durum

araştırmalarının en temel özelliği bir veya birkaç durumun derinlemesine incelenmesidir. Bu noktada bir duruma yönelik ortam, birey, olay ve süreç gibi etkenler bütüncül bir bakış açısıyla araştırmakta ve bu etkenlerin durumu nasıl etkileyip durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Çalışma grubu: Araştırmanın hedef kitlesi İstanbul ilinde ikamet eden ve üst düzeyde tenis oynayan kişilerdir. Araştırmanın temsili örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde ise amaçlı örneklem kullanılmaktadır. Amaçlı örneklem derinlemesine araştırma yapabilmek amacıyla çalışmanın amacı bağlamında bilgi açısından zengin durumların seçilmesidir (Büyüköztürk, 2012). Bu doğrultuda üst düzeyde tenis oynayan 12 tenis sporcusu araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmanın sınırlılığı ise İstanbul ilinde ikamet eden sporcularla araştırmanın gerçekleştirilmesidir.

Araştırmada veri toplama aracı nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Görüşme soruları sporculara yöneltecek ve problemin çözümünü destekleyecek nitelikte ilgili literatürden faydalanılarak araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Veri toplamada kullanılmak üzere geliştirilen görüşme formu hazırlanmadan önce literatür taraması yapılmıştır. Hazırlanan görüşme formunun, çalışmanın amacına ulaşmasını gerçekleştirmede yeterli olup olmadığının değerlendirilmesi; yani soruların düzenininin, gerekliliğinin, ifadelerin anlaşılabilirliğinin değerlendirilmesi amacıyla, katkı sunabileceği düşünülen konu üzerine çalışan akademisyenlerin görüşler alınmıştır. Görüşme sorularının geliştirime ve katılımcılara uygulanma aşamasında soruların açık ve anlaşılır olmasına özen gösterilmektedir. Bu bağlamda açık uçlu olan soruların bir anlam sırasına göre sıralanmasına da dikkat edilmektedir. Katılımcılara yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan görüşme soruları derinlemesine mülakat tekniğinden faydalanılarak uygulanacaktır. Kapalı uçlu sorular araştırmacının net ve somut bilgi almasına yönelik oluşturulmuştur. Mülakat esnasında elde edilen bilgiler not alınarak ve daha sonra bu bilgiler bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Tablo 1. Çalışma grubunun (n=12) tanımlayıcı istatistikleri

<i>Yaş grubu</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
25 yaş ve aşağı	2	16,6
26-34 yaş	6	50
35-44 yaş	2	16,6
45 ve üstü	2	16,6
<i>Cinsiyet</i>		
Kadın	5	42
Erkek	7	58
<i>Eğitim</i>		
Lisans	10	76
Yüksek Lisans	1	12
Doktora	1	12

Verilerin Analizi: Görüşme yöntemi ile elde edilen veriler metin belgesine dönüştürüldükten sonra betimsel analiz yoluyla çözümlenmektedir. Betimsel analizlerde görüşmecilerin her birinin ayrı ayrı görüşleri değerlendirilmektedir. Betimsel analiz sürecinde katılımcıların görüşme formunda belirtilen sorulara verdikleri yanıtlar ayrı ayrı değerlendirilmektedir. Ayrıca katılımcıların sıklıkla tekrar ettikleri çarpıcı ifadeler ve görüşler ise doğrudan alıntılar ile örneklendirilmektedir. Bunun yanında katılımcıların gizliliğini sağlayabilmek için analiz sürecinde katılımcı sayısı kadar K1, K2 kodları kullanılmıştır.

BULGULAR

Sporcuların Tenise Başlama Nedenleri

Araştırma kapsamında katılımcıların tenise başlama nedenlerine ilişkin görüşlerinde katılımcılar ailelerinin yönlendirmeleri ile tenise başladıklarını belirtmişlerdir. Bu noktada katılımcılardan bazıları anneleri tarafından; bazıları ise babaları tarafından yönlendirildiğini belirtmişlerdir. Tenise başlama konusunda anneleri tarafından yönlendirildiğine vurgu yapan katılımcı görüşleri şöyledir:

- “...annem burada en büyük öncülerden birisi.” (K6)
- “Tenise annemin isteğiyle başladım.” (K10)

Tenise başlama konusunda babaları tarafından yönlendirildiğine vurgu yapan katılımcı görüşleri ise şöyledir:

- “Beni de aslında 4 yaşında babam başlattı.” (K2)
- “Tenise ilk başlangıcım aslında babamın tenisle ilgilenmesiyle başladı.” (K7)
- “Babam 11 sene tenis oynamış.” (K8)
- “Annem sayesinde tenise başladım.” (K1)

Görüldüğü gibi katılımcılar ailelerinin destekleriyle tenis sporuna başladıklarına vurgu yapmaktadırlar. Ancak buradaki önemli hususlardan birisi de katılımcıların ailelerinden gelen bir gelenekle tenis sporuna yöneldikleridir. Başka bir ifadeyle katılımcıların ailelerinden tenis sporuyla ilgilenen birilerinin olması onların da tenis sporuna yönelmeleri üzerinde belirleyici olmuştur. Nitekim katılımcıların verdikleri cevaplara bakıldığında annelerinin, babalarının, abilerinin, ablaların veya ailenin üyelerinden birinin veya birkaçının tenis sporu ile ilgilendiği görülmektedir. Bu durum katılımcıların aşağıda ifade edilen görüşleri ile açığa çıkmaktadır:

- “Bu çok büyük bir şanstı çünkü babam tenis oynuyordu. O tenis oynamasaydı belki de ben başlamayacaktım.” (K2)
- “Annem ve babam Ankara tenis kulübüne üyelerdi. O vesileyle abim ve ablamda tenis oynuyordu onlarla birlikte gidiyorduk.” (K3)

- “..gittiğimiz yerde ailecek tenis kulübüne yazıldık. Kulüpte yarım saat kardeşim yarım saat ben olmak üzere özel ders almaya başladık. Annem ve babamda yan kortta oynardı, ailecek spor olsun diye başladık.” (K4)
- “...aslında ailemizde tenis oynayan birçok kişi vardı. Ama en yakın olan o kuzenimdi. Kendisi tenis antrenörüydü.” (K5)
- “Spora aşık bir ailenin çocuğuyum. Babam 11 sene tenis oynamış. Annem ve babam tenis kortunda tanışmış.” (K8)

Buradaki bir diğer husus da katılımcıların tenis sporunu bilinçli bir tercihle mi yoksa başka nedenlerle mi seçtikleridir. Katılımcıların cevaplarına bakıldığında önemli bir bölümünün genellikle hoş vakit geçirmek, enerjilerini boşaltmak ve olumsuz arkadaş çevresinden uzaklaşmak amacıyla tenis sporuna yöneldikleri görülmektedir. Katılımcıların aşağıda verilen görüşleri de bu duruma örnek olarak gösterilebilir:

- “Biraz hiperaktif bir çocuktum doktorlar aileme enerji atmam için bir spor yapmam gerektiğini önermişler.” (K4)
- “Birde ailevi bazı sıkıntılarımız vardı. Annem babam ayrılık atlatmıştı. Annem de benim kafamın dağılacağını başka şeylere yönelmemi istediği için tenise gitmemi istedi.” (K5)
- “Tenise çok küçük yaşta başladığım için fazla bilinçli bir şekilde başlamadım.” (K6)
- “İlk başlarda eğlenmeye gidiyordum.” (K7)
- Annem beni mahalleden sokaktan uzak tutmak için böyle bir şey yapmak istedi.” (K10)

Katılımcılar her ne kadar bilinçli bir tercihin sonunda tenis sporuna yönelmeseler de başlangıçta bu işi bir oyun olarak veya eğlence olarak gördüklerini ama zaman içerisinde bu alanda başarılı olduklarını görünce tenis sporunun kendileri açısından bir tutkuya dönüştüğünü tenisi daha çok ciddiye aldıklarını belirtmektedirler. Bu durum katılımcıların aşağıda ifade edilen görüşleri ile açığa çıkmaktadır:

- “Dolayısıyla da aslında neden başladığımızın cevabı aslında, ailemin isteğiyle başladım ama neden devam ettin diye sorarsan tenisi çok sevdiğim için ve iyi yapıyor olduğumu düşündüğüm için devam ettim.” (K2)
- “Aslında zorlama bir nedenden gitmiş olsam bile çok sevdim. Özellikle oradaki arkadaş grubum hala en yakın arkadaşlarım diyebilirim.” (K5)
- “Yani ailemin yönlendirmesiyle başlayıp tabi ki tutkulu bir şekilde 6 yaşımdan itibaren senelerce oynadığım bir spor...” (K6)
- “Aslında ilk başlarda bir oyun gibi görüyordum. Sonrasında tabi zaman ilerledikçe daha ciddi bir hale geldi.” (K7)

– “...mahalleden sokaktan uzak tutmak için böyle bir şey yapmak istedi. Doğruda yapmış iyi de yapmış. Kulüp benim için bir yuva oldu, tenis ise hayatım oldu.” (K10)

Diğer taraftan bazı katılımcılar ise tenis sporuna bilinçli bir tercih sonucu yöneldiklerine vurgu yapmaktadırlar. Katılımcıların aşağıda ifade edilen görüşleri ile bu durumu açığa çıkılmaktadır:

– “...raket elime geldi ve ondan sonra “bu çocuk tenis raketi tutabiliyor” deyip sonrasında ben 4 yaşında tenise başlamaya karar verildi”. (K2)

– “Tenisle çok küçük yaşta tanıştım. Sonrasında 5 yaşında ablamın tenis oynadığı kulüpte yaz kış okuluna girdim. Daha sonra takıma girdim ve ondan sonra yaklaşık 12-13 sene böyle devam etti başlama sebebim bu.” (K9)

– “Kazanmayı da kaybetmeyi de kendin seçebildiğin bir spor seçmek istedim. Bunu da söylemişim 8 yaşında. O yüzden tenisi tercih ettim.” (K11)

– “Raketi topla buluşturup istediğin yere atabilmek ya da karşıya atabilmek çok güzel bir histi.” (K12)

Katılımcıların tenis sporuna başladıkları dönemde hissettikleri duygularına ilişkin görüşlerinde ise katılımcılar tenise başladıklarında genellikle mutluluk, heyecanlı ve eğlenceli vakit geçirmek gibi duyguları yaşadıklarını belirtmektedirler. Katılımcıların aşağıda verilen görüşleri bu duruma örnek olarak gösterilebilir:

– “Başlangıçta net bir duygu hatırlamıyorum ama yapabildiğimi hissedince çok mutlu olmuşum.” (K3)

– “...şu duyguları çok net hatırlıyorum. Evden oynadığım kulübe ya da okuldan çıkıp kulübe giderken aşırı heyecan sarıyordu.” (K6)

– “İlk başlarda eğlenmeye gidiyordum.” (K7)

– “İlk duygum eğlenceli olmasıydı.” (K11)

Sporcuların Tenis Oynarken Karşılaştıkları Zorluklara İlişkin Görüşleri

Diğer spor dalları gibi tenis de sporcular açısından kazanmaya dönük olarak taktik, teknik ve fiziksel özellikler içeren ve yüksek düzeyde efor gerektiren bir spor dalıdır (Ölçücü ve ark., 2012). Bu nedenle tenis sporunun yoğun bir antrenman programı içerisinde periyotlanması gerekmektedir (Unierzyski, 2003). Bu durum tenis sporcularına çeşitli zorlukları da beraberinde getirmektedir.

Araştırma kapsamında sporcuların tenis oynarken karşılaştıkları zorluklara ilişkin görüşlerinde çeşitli zorluklarla karşılaştıkları konusunda hemfikir oldukları görülmektedir. Buna göre bazı katılımcılar genellikle maddi zorluklar yaşadıklarına vurgu yapmaktadırlar. Tenis oynarken maddi zorluklarla karşılaştıklarına vurgu yapan katılımcı görüşlerinden bazıları şöyledir:

- “Tabi ki maddi zorluklar oldu. Yeterli sponsor hiçbir zaman bulunamadı.” (K1)
- “Epey zorluklar çektim. Bunlardan biri kulüp idarecilerinin tasarruf etmesinden dolayı çok kötü yerlerde kaldığım oldu.” (K3)
- “Bizim zamanımızda sponsor bulmak çok zordu” (K4)
- “Bir turnuva giderken kaç gün kalırım, kaç para harcarım psikolojisiyle turnuvaya gitme baskı altında olursun ve başarılı olman çok zor maddi destek almıyor olman turnuvaya gitme amacının dışına çıkmanı sağlıyor.” (K9)

Katılımcılar tenis oynarken yalnızca maddi zorluklarla karşılaşmadıklarını bunun yanında bilgi eksikliğinden kaynaklanan birtakım zorluklarla da karşılaştıklarını vurgu yapmaktadırlar. Tenis oynarken bilgi eksikliğinden kaynaklanan zorluklarla karşılaştıklarına vurgu yapan katılımcı görüşlerinden bazıları şöyledir:

- “O zamanlar uluslararası turnuvalara nasıl gidilir, nasıl oynanır, nasıl kayıt yapıldığını antrenörler de bilmiyordu. İlerleyen yaşlarda farkına vardık ki 16-17 yaşında bir oyuncunun yılda yaklaşık 60-70 maç yapması gerektiğini öğrendik.” (K5)
- “Benim için biri antrenörlerin yanlış yönlendirmesiydi. Fazla antrenman yapmak, doğru antrenman yapmamak” (K10)

Diğer taraftan bazı katılımcılar ise bireysel bir spor olması ve yüksek düzeyde efor gerektirmesinden ötürü tenis oynarken kişisel zorluklar yaşadıklarını belirtmektedirler. Tenis oynarken kişisel zorluklarla karşılaştıklarına vurgu yapan katılımcı görüşlerinden bazıları şöyledir:

- “İsteyemiyorsunuz, kimse size yardım edemiyor, tek başınıza savaşmanız lazım. Bazen bunun zorluklarını yaşıyordum.” (K6)
- “En büyük zorluk benim Hisar okullarına gidip aynı zamanda da çok fazla antrenman yapıyor olmamdı.” (K8)
- “Benim için okul ve tenisi bir arada devam etmesi benim için en büyük zorluktu.” (K11)
- “Benim için zorluklardan biri tümgün okula gitmekti. 3.30’da okul bitiyordu antrenmanda 4’te başlıyordu. Tabi okul enerjimin bir kısmını alıyordu. Az bir kısmı antrenmana kalıyordu.” (K12)

Katılımcılar ne tür zorluk yaşarlarsa yaşasınlar bu durumun kendilerini olumsuz anlamda etkilediğini ve bu noktada karşılaştıkları zorluklardan sonra güdülenme ve performans düşüklüğü yaşadıklarını belirtmektedirler. Karşılaştıkları zorlukların güdülenme ve performans düşüklüğüne neden olduğuna vurgu yapan katılımcı görüşleri şöyledir:

- “...bundan sebep güdülenme düşüklüğü yaşıyordum.” (K3)
- “...bu da tabi bizim performans ve gelişmemizi etkiliyordu.” (K4)

- “...kaç para harcarım psikolojisiyle turnuvaya gitmen baskı altında olursun ve başarılı olman çok zor oluyor.” (K9)

Sporcuların Tenisi Bırakma Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Her meslekte olduğu gibi sporculuk mesleğinin de bir sonu vardır ve sporcular gönüllü veya gönülsüz şekilde sporu bırakmak zorunda kalmaktadırlar. Gönüllü olarak kariyerlerini sonlandırmakla birlikte zorunlu olarak da yaş, sakatlanma, gözden düşme ve başka özel nedenlerden ötürü sporu bırakmak durumunda kalmaktadırlar (Alfermann ve ark., 2004). Tenis sporu da fiziksel özellikler içeren ve yüksek düzeyde efor gerektiren bir spor dalı olduğu için sporcuların sakatlanma ihtimalleri yüksektir. Nitekim araştırma kapsamında katılımcıların tenisi bırakma nedenlerine ilişkin görüşlerinde sporculardan bazıları sağlık sorunlarından ötürü sporu bırakmak durumunda kaldıklarını belirtmektedirler. Sporun bırakma nedeni olarak sağlık sorunlarına vurgu yapan katılımcı görüşlerinden bazıları şöyledir:

- “Omuzumdan ameliyat olmuşum, Amerika’da üniversiteler arası lig oynarken omzumun bağlarını koparttım.” (K1)
- “Bırakma sebebim aslında omuzumda bir yırtık olmasıydı. Üniversiteden sonra çok çok iyi oynarken bırakmak zorunda kaldım. Omuzumda yıpranmıştı. Tekrardan tedavi sürecine başlayıp her şeye sıfırdan başlamak tatbiki zor geldi. Sonrasında zaten 2016 yılında Eczacıbaşı’ndan iş teklifi geldi. Bende 1-2 seneyi boşa harcamamayı tercih edip işe başlamaya karar verdim ve bu şekilde bıraktım.” (K8)

Katılımcılardan bazıları ise maddi koşullardan dolayı tenis sporunu bırakmak zorunda kaldıklarını belirtmektedirler. Sporun bırakma nedeni olarak maddi koşullara vurgu yapan katılımcı görüşlerinden bazıları şöyledir:

- “...tabi burada ekonomik durumunuz da çok önemlidir. Hem kendi ailenizin hem de ülkenin ekonomik şartları bu konuda çok etkili oluyor, eğer ülkenizin ekonomik şartları iyi değilse uluslararası turnuvalar getiremiyorlar ülkeye, federasyonun tutumu burada çok önemli.” (K2)
- “Bunun en büyük nedenlerindense maddi ve federasyonun ve kulüplerin desteklememesi.” (K5)
- “Benim için bırakma nedenlerimin en büyüğü maddi olarak getiri getirmemesiydi benim için.” (K10)

Diğer taraftan bazı katılımcılar ise başaramama kaygısı ve geleceğe dönük herhangi bir beklentilerinin olmamasından ötürü tenis sporunu bırakmak zorunda kaldıklarını belirtmektedirler. Katılımcıların aşağıda ifade edilen görüşleri bu durumu açığa çıkarmaktadır:

- “...tenisçi olmayacağımı da biliyordum. Boşuna zaman kaybetmek istemedim. İlk 100’e giremeyeceğimi biliyordum daha çok zaman kaybetmemek için üniversite bitince profesyonel tenisi bıraktım.” (K4)

Katılımcılardan bazıları ise maddi koşullardan dolayı tenis sporunu bırakmak zorunda kaldıklarını belirtmektedirler. Sporun bırakma nedeni olarak maddi koşullara vurgu yapan katılımcı görüşlerinden bazıları şöyledir:

- “...tabii burada ekonomik durumunuz da çok önemlidir. Hem kendi ailenizin hem de ülkenin ekonomik şartları bu konuda çok etkili oluyor, eğer ülkenizin ekonomik şartları iyi değilse uluslararası turnuvalar getiremiyorlar ülkeye, federasyonun tutumu burada çok önemli.” (K2)
- “Bunun en büyük nedenlerinden maddi ve federasyonun ve kulüplerin desteklememesi.” (K5)

TARTIşMA

Bu çalışmanın amacı ülkemizde üst düzey tenis oynayan turnuva oyuncularının tenisten uzaklaşma nedenlerini ortaya koymak ve onların tenisi bırakma sebeplerinin neler olabileceğinin derinlemesine incelemektir.

Araştırmada sporcuların tenis sporuna başlama nedenlerine ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde ise genellikle aileler tarafından yönlendirildiklerine vurgu yaptıkları görülmektedir. Literatürde yer alan sonuçlar bu bulguları destekler niteliktedir (Yıldırım, 2007). Nitekim Türkiye’de performans tenisi yapan sporcuların tenise başlama nedenleri ile beklentilerini ele aldığı çalışmasında sporcuların tenise başlama nedenlerinde anne, baba ve kardeşin etkisini yüksek olduğu görülmüştür. Bayraktar ve Sunay (2004) da çalışmalarında sporcuların spora yönelme nedenlerinde ailelerinin yönlendirmesinin etkili olduğunu belirlemişlerdir. Araştırma sonunda katılımcıların ailelerinden gelen bir gelenekle tenis sporuna yönelindikleri görülmektedir. Dolayısıyla katılımcıların anne ve babalarının bir veya her ikisinin daha önce tenis sporuyla ilgilendiği görülmüştür. Bu durum sporcuların tenis sporuna yönelmede ailelerinden etkilendiklerini de ortaya koymaktadır. Sunay ve Saracaloğlu (2003) da çalışmalarında bu sonuçla paralel şekilde sporcuların spora yönelme konusunda ailelerinden önemli oranda etkilendiklerini ortaya koymaktadırlar (Sunay ve Saracaloğlu, 2003).

Sporcuların tenisi bırakma nedenlerine ilişkin görüşlerine bakıldığında ise bazıların gönüllü olarak tenisi bırakmayı istedikleri, bazıların ise zorunlu olarak tenisi bırakmak durumunda kaldıkları görülmektedir. Buna göre bazı sporcular sağlık sorunlarından dolayı tenisi bırakmak durumunda kaldıklarını belirtirken bazıları ise maddi koşullarından ve başarısız olma kaygısından ötürü tenisi bırakmak zorunda kaldıklarını belirtmektedirler. Bu sonuçları destekler nitelikte bir çalışmada Alfermann (2004), sporcuların gönüllü olarak tenis hayatını sonlandırmakla birlikte yaş, sakatlanma, gözden düşme ve başka özel nedenlerden ötürü zorunlu olarak da sporu bırakmak durumunda kaldıklarını belirtmektedirler. Sunay ve Saraçoğlu da sporcular açısından sporun hayatın vazgeçilmez bir parçası olabilmesi için sporcuların sakatlık riskinin en aza indirilmesi gerektiğini belirtmektedirler (Sunay ve Saracaloğlu, 2003).

Diğer taraftan sporcuların tenisi bırakma sürecine ilişkin görüşlerinde ise tenisi bir anda bırakmaya karar vermedikleri zaman içerisinde yaşananlarla tenisi bırakmaya karar verdiklerini belirttikleri görülmektedir. Sporculardan bazıları her ne kadar tenisi bırakmaya karar vermiş olsalar da bu kararın kendileri açısından zor bir karar olduğunu ve bu süreçte birtakım zorluklarla karşılaştıklarını ve kendilerini boşlukta hissettiklerini ifade etmektedirler. Weir ve arkadaşları, elit sporlarla uğraşan sporcularda sporu bırakmanın birçok sporcu açısından önemli bir kayıp olduğunu belirtmektedir (Weir, Jackson ve Sonnega, 2009). Çünkü, sporcular açısından sporla uğraşmanın olumlu etkileri olan kimlik, özsaygı, statü, ekonomik güvenlik gibi unsurlar sporu bırakmayla birlikte yavaşça kaybolmaya başlamaktadır.

Sporcuların tenis oynarken karşılaştıkları zorlukları ilişkin görüşleri ise genellikle maddi zorluklarla karşılaştıklarına vurgu yaptıkları bazı katılımcıların ise kişisel birtakım zorluklarla karşılaştıklarını belirttikleri görülmektedir. Bu sonucun aksine Ölçücü ve arkadaşları (2012) maddiyatın tenis sporcuları açısından önemli olmadığını, çünkü tenis sporunun maddi kaygılardan uzak bir ekonomik duruma sahip olan kişiler tarafından yapıldığını belirtmektedirler.

Yapılan çalışmada çıkan sonuçlar doğrultusunda sporcuların maddi sıkıntılarının giderilmesi ve tenisi meslek edinebilmeleri için federasyon tarafında teşvik sistemleriyle sporcuları desteklemek ayrıca başarılı oyunculara sponsor bulmaları için yine federasyon tarafından departman kurarak sporcuların tenisi bırakmasını engellenebilir. Diğer bir zorluk olarak ise bireysel performans sporu olmasından ötürü sporcular tarafından daha fazla psikolojik dayanıklılığa yönelik çalışmaların yapılması önerilebilir. Ve bu sayede bireysel zorluklardan kaynaklı olan tenisi bırakmanın azalacağı düşünülmektedir. Ayrıca sporcuların yaşadıkları zorluklarla baş edebilmelerinde kendilerine zihinsel destek sağlaması ve maçlara psikolojik hazırlık açısından, tenis kulüplerinin bünyesinde bütüncül sağlık modeli doğrultusunda spor psikoloğu ve/veya mentorları istihdam etmeleri sporcuları destekleyeceği düşünülebilir. Bir sonraki çalışmalar alanın ve araştırmaların zenginleştirilmesi amacıyla diğer araştırmacılar tarafından daha geniş çalışma grubuyla derinlemesine mülakat veya karma yöntemlerinin kullanıldığı, yeni araştırmaların yapılması önerilir.

KAYNAKÇA

- Alfermann, D. (2004). Reactions to sport career termination: a cross-national comparison of German, Lithuanian, and Russian athletes. *Psychology of sport and exercise*, 5(1), 61-75.
- Andronikos, G., Westbury, T., & Martindale, R. (2019). Unsuccessful Transitions: Understanding Dropout from the Athletes' Perspective. *The Athens Journal of Sports*, 7(6), 195.
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). *Örnekleme Yöntemleri*. Pegem Akademi. Ankara
- Bauman, A. E., Sallis, J. F., Dzewaltowski, D. A., & Owen, N. (2002). Toward a better understanding of the influences on physical activity: The role of determinants, correlates, causal variables, mediators, moderators, and confounders. *American Journal of Preventive Medicine*, 23(2), 5 – 14.
- Bayraktar, B., & Sunay, H. (2004). Elit Bayan ve Erkek Voleybolcuların Voleybol Sporuna Yönelmelerine Neden Olan Unsurlar İle Beklentileri 8. . Antalya: 8. *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Kitapçığı*, 17-24 Kasım.

- Beaton, A., Funk, D., & Alexandris, K. (2009). Operationalising a theory of participation in physical active leisure. *Journal of Leisure Research*, 41, 177 – 203.
- Bourdieu, P. (1997). *The forms of capital*. Oxford: Oxford University Press.
- Bourdieu, P. (1997). *The forms of capital*. In A. H. Halsey, H. Lauder, P. Brown, & A. Start Wells (Eds.), *Education, culture, economy and society*. Oxford: Oxford University Press.
- Chen, B., Vansteenkiste, M. (2015). Basic psychological need satisfaction, need frustration, and need strength across four cultures. *Motivation and emotion*, 216-236.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). “what” and “why” of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227-268.
- Deelen, I., Ettema, D., & Kamphuis, C. (2018). Time-use and environmental determinants of dropout from organized youth football and tennis. *BMC Public Health*, 1022.
- Deliktaş, E., Yılmaz, Z., & Koruç, Z. (2018). Sporu bırakma nedenleri ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. 4. *Uluslararası Egzersiz ve Spor Psikolojisi Kongresi*, İstanbul.
- Duda, J. (1989). Relationship between task and ego orientation and the perceived purpose of sport among high school athletes. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 318-335.
- Erdoğan, İ. (1996). *İşletme Yönetiminde Örgütsel Davranış*. İstanbul: İşletme Fakültesi.
- Ersöz, G., Çetinkalp, Z., & Eklund, R. (2015). Kadın ve Erkek Sporcularda Başarı Hedeflerini Öngörmede Kendini Fiziksel Algılama ve Yaşam Doyumunun Rolü. *Spor Bilimleri Dergisi*, 26(2), 65-76.
- Ersöz, G., Öztürk, M., Kılınç, F., Koşkan, Ö., & Çetinkaya, E. (2012). Sporcuların güdüsel yönelimlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15 – 26.
- Farzoni, R., & Karageorghis, C. (2001). Participation Motives in elite soccer across age groups: a test of congress of sport psychology. *10 World Congress of sport Psychology*, (s. 318-320). Skiathos, Hellas.
- Fernández-Rio, J., J. C., & Méndez-Giménez, A. (2017). Does Context, Practice or Competition Affect Female Athletes’ Achievement Goal Dominance, Goal Pursuit, Burnout and Motivation? *Journal of Human Kinetics*, 59, 91.
- Gölleröğlü, İ. (2010). *Türkiye’de Yüzme Branşı ile Uğraşan Sporcuların Spor Yaşamlarının Erken Yaşta Sona Ermesinin Nedenleri*. Marmara Üniversitesi Sağlık bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010, İstanbul
- Gjesdal, S., Appleton, R. P., & Ommundsen, Y. (2017). Both the “what” and “why” of youth sports participation matter; a conditional process analysis. *Frontiers in psychology*, 8, 659.
- Gratton, C., & Taylor, P. (2000). *Economics of sport and recreation*. New York: Spon Press.
- Hardy, L., Jones, J., & Gould, D. (1996). *Understanding psychological preparation for sport: Theory and practice of elite performers*. John Wiley & Sons, Inc. US.
- Kazak, Z. (2004). “Sparda güdülenme ölçeğini Türk sporcuları için güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 15 (4),191-206.
- Keshtidar, M., & Behzadnia, B. (2017). Prediction of intention to continue sport in athlete students: A self-determination theory approach. *Plos One*, 12(2), 1-10.
- Kingston, K. M., Horrocks, C. S., & Hanton, S. (2006). Do multidimensional intrinsic and extrinsic motivation profiles discriminate between athlete scholarship status and gender? *European Journal of Sport Science*, 6(01), 53-63.
- Koçak, F., Tuncel, F., & Tuncel, S. (2103). Sporda sürdürülebilirliğin boyutlarının belirlenmesi. *Ankara University Faculty of Sports Sci. J.*, 11 (2),113-129.
- Marquis, W., & Baker, B. (2015). Sport participation of children with or without developmental delay: Prediction from child and family factors. *Res. Dev. Disabil.*, 37:45, 37-45.

- Booth, M., Owen, N, Bauman, A., Clavisi, O., Leslie, E. (2000). Social cognitive and perceived environment influence associated with physical education in older Australians., *Preventive Medicine*, 31(1)15-22.
- Mondigg, J., & Holt, N. (2000). Putting theory into practice: How cognitive evaluation theory can help motivate children in physical activity environments. *JOPERD.*, 71 (1), 44-49.
- Nicholls, J. (tarih yok). Achievement motivation: conceptions of ability, subjective experience, task choice, and performance. *Psychological review*, 91(3), 328.
- Ölçücü, B., Erdil, G., Bostancı, Ö., Canikli, A., & Aybek, A. (2012). Üniversiteler Arası Tenis Müسابakalarına Katılan Sporcuların Tenise Başlama Nedenleri ve Beklentileri. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 5-12.
- Pehlivan, Z. (2013). Okullararası Spor Yarışmalarına Katılanların Sporlu Bırakma Ve Devam Etme Nedenleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 24(3), 223-225.
- Podlog, L., & Eklund, R. (2007). The psychosocial aspects of a return to sport following serious injury: a review of the literature from a self-determination perspective. *Psychol Sport Exerc.*, 535-566.
- Ryan, R., Williams, G. C., Patrick, H., G., Edward, L. D. (2009). Self-determination theory and physical activity: the dynamics of motivation in development and wellness. *Hellenic J. Psychol.*, 6, 107-124.
- Salguero, A., Gonzales-Bota, R., Tuero, C., & Marquez, S. (2004). Relationship Between Perceived Physical Ability And Sport Participation Motives İn Young Competitive Swimmers. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, 44(3), 294-299.
- Sunay, H., & Saracaloğlu, A. (2003). Türk sporcusunun spordan beklentileri ile spora yönelen unsurlar. . *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 43-48.
- Thøgersen-Ntoumani, C., & N.Ntoumanis. (2006). The role of self-determined motivation in the understanding of exercise-related behaviours, cognitions and physical self-evaluations. . *Journal of sports sciences*, 24(4), 393-404.
- Tunçkol, H. (2007). *Profesyonel Futbolcuların Futbolu Bırakma Yaşantılarını Algılamaları Üzerine Bir Araştırma*. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Ana Bilim Dalı yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara.
- Weir, D., Jackson, S., & A.Sonnega. (2009). National football league player care foundation study of retired NFL players. Michigan: . *University of Michigan Institute for Social Research*.
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Arastırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yıldırım, Y. (2007). *Türkiyede performans tenisi yapan sporcuların tenise başlama nedenleri ve beklentileri* . Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. , Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Yin, R. (2003). *Case Study Research Design And Methods*. London: London Sage Publication.
- Young, J., Pearce, A., Kane, R., & M.Pain. (2006). Leaving the professional tennis circuit: Exploratory study of experiences and reactions from elite female athletes. *British Journal of Sport*. 40(5), 477-483